

Miről beszéltek civil szervezetek vezetői az ombudsman-helyettessel?

Interjú Matuska Mártonnal, az Újvidéki Diákszegélyező Egyesület elnökével

Éva Vukašinović, a tartományi ombudsman helyettese a húsvéti ünnepek előtt beszélgetést folytatott négy újvidéki magyar civil szervezet képviselőjével. Az ombudsmani intézmény munkája és a civil szervezetek erről alkotott általános véleménye volt a téma. Jelen volt Bozóki Antal, az Árgus Vajdasági Magyar Kisebbségjogi Civil Egyesület elnöke, Nagy Margit, a Vajdasági Magyar Pedagógusok Egyesületének elnöke, Papp Ferenc, az újvidéki Nagy Sándor Hagyományápoló és Műemlékvédő Egyesület elnöke, valamint Matuska Márton (a képen), az Újvidéki Diákszegélyező Egyesület elnöke, az 1944-45-ben lezajlott magyarirtás kutatója. Vele beszélgettünk a találkozóról.

- Szót ejtettek-e a kisebbségellenes incidensekről?

- Igen. Elmondtuk, hogy elfogadhatatlan az, ahogyan a szerb hatóság és a szerb tömegtájékoztatási eszközök kezelik az ügyet. Nem is csupán elfogadhatatlan, hanem álnok és szemforgató. Amikor Koszovó területén egy szerb nemzetiségű személyt a legcsekélyebb sérelem éri, azzal tele van a szerbnyelvű tömegtájékoztatás, és a hatóság minden módon kifejezi nemtetszését. Az lenne elfogadható, ha ugyanígy kezelnék a magyarveréseket is. A hatóság magatartása arra utal, hogy nem tekint bennünket, magyarokat a többségi nemzettel egyenrangú állampolgárnak, de okkal fölvetődik bennünk a gyanú, hogy a cselekményt azért nem minősítik úgy, ahogyan a tények szerint kellene, nevezetesen nemzetek közötti konfliktusnak, mert a háttérből maga a szerb hatalom szítja a szünni nem akaró incidenseket. S a hatalomnak ezzel az a célja, hogy a magyarokat állandó nyomás alatt tartva gyengítse bennük a jogkövetelésre való hajlandóságot és küzdökedvet.

- Az ombudsman-helyetteshez látogató újvidéki magyar civil szervezetek képviselőinek korábban számos észrevétele volt a nemzeti tanácsok megválasztását szabályzó törvénnyel és a névjegyzék összeállításával kapcsolatban. Ezt szóvá tették-e a megbeszélésen?

- Természetesen. Az MNT létrejötte körül egyre dagad a botrány. A törvény meghozásának folyamatában számtalan előrejelzés érkezett a törvényalkotóhoz, hogy rossz módon dolgozzák ki a tanácsokról és a létrehozásukról szóló törvényt. Sőt, a törvénytervezetben – mindannyiunk meglepedésére – az volt benne, hogy majd az állam megfelelő szerve fogja a kisebbségi választói névjegyzéket megalkotni, de végül – sokak számára érthetetlen okból – olyan módszert választottak, amelyről most már állami felelősök is kimondták, hogy baj van vele. Szerintünk kivitelezhetetlen és törvénytörő. Mit gondoljunk arról a jelenségről, hogy bizonyos személyek nem annak a nemzetiségnek a választói névsorában vannak számon tartva, amelyre feliratkoztak? Nincs magyarázat arra, miért nem alkalmazzák nálunk a horvátországi módszert, amellyel az ott élő szerbek meg vannak elégedve. Ezt elmondtuk a meghallgatáson. A Nemzeti Tanács létrehozásának a törvénybe foglalt formáját csupán egyetlen magyar politikai pártunk támogatta, az, amely Tadić államfővel titkos megegyezésre jutott a legutóbbi általános választásokon, felrúgva a Magyar Koalíció dokumentumába foglaltakat.

- Nehezen tudom elképzelni, hogy Ön, az 1944-45-ös történések kutatójaként elhallgatta volna, hogy a magyarok még ma sem emlékezhetnek meg méltóképpen ártatlanul kivégzett hozzátartozóikról...

- Erről is beszéltem. Elmondtam, hogy az elemeire hullott Jugoszlávia újraalakításának idején, 1944-1945-ben súlyos atrocitások érték az ország – főként Szerbia – területén élő magyarokat, melynek során föltehetőleg több tízezer ártatlan személyt végeztek ki, többségüket kegyetlen módszerekkel. Sem az egykor volt Jugoszlávia, sem a mai Szerbia hivatalosan nem foglalkozott ezzel a kérdéssel. A Vajdasági Tartományi Képviselőház által 2000-ben létrehozott ankétbizottság, amely a hasonló események feltárása céljából lett kiküldve összeállított egy töredékes névsort, amelyben felsorolnak kevés számú magyar áldozatot. Éppen annyit, hogy párhuzamba lehessen állítani a magyarok rovasára történeteket az 1942 januárjában Újvidéken és a Sajkás-vidéken az elsősorban a szerbek és a zsidók kárára történetekkel. E bizottság nem vette figyelembe azoknak a kutatásoknak az eredményeit, amelyet 1990 óta itteni magyarok folytattak, pedig az eredmény több helyi monográfiában is meg lett jelentetve. Az áldozatainknak nincs központi emlékműve. Az Újvidéken tervezett a hatóság nem engedi fölépíteni. A megemlékezéseken a központi szerb hatalom nem képviselteti magát. A Csurogon emelt szerény emlékművet több mint egy évtizede rendre lerombolják, a hatóság jelét sem adja annak, hogy a tetteseket keresni akarja. Azt még hozzátettem, arra való tekintettel, hogy Magyarország tagja az Európai Uniónak Szerbia pedig most szeretne bejutni a közösségbe, kérni fogjuk az anyaországot, hogy a társulási tárgyalások során vesse fel Szerbiával szemben ezeket a körülményeket.

Ternovác István